

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
(повне найменування вищого навчального закладу)
Кафедра Менеджменту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до проведення семінарських та практичних занять
Інвестування регіонального розвитку
(шифр і назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою
підготовки бакалавр

спеціальність 281 "Публічне управління та адміністрування"
(шифр і назва)
галузь знань 28 "Публічне управління та адміністрування"
(шифр і назва)

інститут, факультет, відділення Економіко-гуманітарний
інститут. Факультет економіки та управління
(назва інституту, факультету, відділення)

Методичні вказівки до проведення семінарських та практичних занять з дисципліни «Інвестування регіонального розвитку» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки бакалавр галузі знань 28 *"Публічне управління та адміністрування"* спеціальності 281 *"Публічне управління та адміністрування"* – Запоріжжя: НУЗП, 2020. – 43 с.

Укладач: І.А. Нечаєва доц., канд. екон. наук.

Рецензент: О. Г.Мордвінов д. держ. упр. професор;
О. І. Черниш д. держ. упр, професор

Відповідальний за випуск: Л.С.Кутідзе, доц., канд.екон.наук

Затверджено на засіданні
кафедри менеджменту
Протокол № 10
від “ 12 ” червня 2019 року

Схвалено методичною комісією ФЕУ
Протокол № 21
від “ 04 ” _липня_2019 року

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Теми семінарських занять	10
5. Методи контролю.....	37
6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти	40
7. Методичне забезпечення.....	40
8. Рекомендована література.....	41
9. Інформаційні ресурси.....	43

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 28 "Публічне управління та адміністрування" (шифр і назва)	Варіативна	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 281 "Публічне управління та адміністрування" (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4,2 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	6-й	6-й
		Лекції	
		14 год.	4
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2
		Самостійна робота	
		60 год.	84
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36% / 64%.

для заочної форми навчання – 76%/24%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є розкриття ролі, основних цілей, методів та теоретико-методичних основ процесів інвестування, що відбуваються на регіональному рівні національної економіки, дати студентам теоретичні знання та практичні навички з методики інвестування регіонального розвитку.

Завданнями дисципліни є забезпечення студентів знаннями та навичками стосовно:

- сутності, мети і завдань інвестування регіонального розвитку;
- теоретичних основ та методології інвестування регіонального розвитку;
- процедури та напрямів здійснення моніторингу регіональних ситуацій та регіональних проблем;
- інституційного та правового забезпечення інвестування регіонального розвитку;
- методики оцінки та аналізу інвестиційного потенціалу та рівня інвестиційного розвитку регіону;
- особливостей здійснення аналізу інвестиційної привабливості та інвестиційних процесів в регіоні та фінансового забезпечення регіонального розвитку;
- існуючих підходів, з врахуванням зарубіжного досвіду, щодо оцінки й аналізу інвестиційної діяльності на регіональному рівні.

Об'єктом дисципліни є процеси інвестування, що відбуваються на регіональному рівні національної економіки.

Предметом дисципліни є методологія та методика інвестиційного розвитку окремих регіонів як складової частини національної економіки.

Після вивчення дисципліни студент повинен **знати** основні поняття, сутність термінів, які застосовуються при здійсненні аналізу регіонального розвитку національної економіки та його оцінці; методику визначення основних індикаторів, що характеризують стан інвестиційного потенціалу регіону, рівень його інвестиційного розвитку та фінансового забезпечення; методичні основи аналізу інвестиційних процесів в регіоні; методологічні аспекти оцінки та аналізу рівня інвестування в регіоні та виявлення диспропорцій у інвестиційному розвитку на регіональному рівні.

Студент повинен *вміти* застосовувати набуті знання в своїй практичній роботі та самостійно оцінювати та аналізувати стан та рівень регіонального розвитку національної економіки в цілому, а також її окремих складових (регіонів): виконувати розрахунки показників, що характеризують окремі сторони рівня регіонального розвитку, визначати основні структурні співвідношення в інвестиційному розвитку регіону, аналізувати розвиток окремих видів діяльності, рівень фінансового забезпечення в окремому регіоні; комплексно оцінювати вплив різноманітних факторів динаміку рівня інвестування в конкретному регіоні, обґрунтовувати адресні управлінські рішення щодо підвищення ефективності регіонального розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

фахові компетентності:

СК 1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК 5. Здатність використовувати систему електронного документообігу.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК 11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

програмні результати навчання:

ПР11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПР 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

ПР 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

ПР 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади інвестування регіонального розвитку

Тема 1. Теоретичні основи регіонального розвитку

Сутність та основні теорії регіонального розвитку.

Критерії та показники оцінки й аналізу регіонального розвитку.

Проблеми регіонального розвитку та класифікація проблемних регіонів.

Сутність та причини виникнення диспропорцій у регіональному розвитку.

Моніторинг територій з особливим статусом.

Тема 2 Основи інвестування регіонального розвитку та його фінансове забезпечення

Інвестиційний потенціал та інвестиційна привабливість регіону.

Державне управління інвестиційним процесом в регіоні.

Аналіз та оцінка основних джерел інвестицій в економічний розвиток регіону.

Аналіз динаміки та структури капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал.

Аналіз динаміки та структури прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.

Оцінка та аналіз фінансового потенціалу регіону.

Аналіз системи фінансового забезпечення регіону.

Аналіз структури доходів та витрат регіону.

Аналіз фінансової самодостатності регіону.

Тема 3. Організаційна та інституційна основа для залучення інвестицій на регіональному (обласному/республіканському) та місцевому рівнях

Огляд національного законодавства, що регулює інвестиційну діяльність

Головні нормативно-правові документи, якими регламентується інвестиційна діяльність на регіональному та місцевому рівнях

Стратегія залучення інвестицій

Програма залучення інвестицій

Огляд ключових елементів інфраструктури залучення інвестицій

Функції та повноваження місцевих та регіональних органів влади у сфері залучення інвестицій та можливі моделі взаємодії

Принцип розбудови ефективного співробітництва з регіональними центрами Державного агентства з інвестицій та національних проєктів

Огляд стимулів та пільг для інвесторів, які надаються згідно із українським законодавством.

Прямі іноземні інвестиції: їхня сутність, класифікація, типи та тенденції

Ключові завдання органів державної влади із залучення ПП

Змістовий модуль 2. Управління процесом інвестування регіонального розвитку

Тема 4. Підготовка продукту для інвестицій

Принцип ідентифікації та відбору пріоритетних земельних ділянок та об'єктів нерухомості для залучення інвестицій

Проведення попереднього юридичного та технічного обстеження земельних ділянок та майнових комплексів, що пропонуються для реалізації інвестиційних проєктів

Огляд земельних процедур у процесі підготовки ділянок для інвестицій

Індустріальні парки та промислові зони: механізм створення та моделі діяльності

Тема 5. Маркетинг території та цільовий пошук інвесторів

Підготовка маркетингового плану на основі стратегії залучення інвестицій

Огляд маркетингових інструментів, які доступні на регіональному та місцевому рівнях

Просування інформації про інвестиційні можливості міста та області на спеціалізованих заходах в Україні та за кордоном

Цільовий пошук інвесторів (Таргетинг)

Тема 6. Обслуговування та пост-інвестиційне супроводження інвесторів

Обробка запитів інвесторів

Організація візитів потенційних інвесторів та проведення переговорів

Єдине інвестиційне вікно

Реєстрація іноземних інвестицій

Допомога у підборі персоналу та в отриманні дозволів на працевлаштування іноземців..

Пошук субпідрядників та потенційних партнерів

Ключові елементи пост-інвестиційного супроводження

Проведення щорічного опитування інвесторів у регіоні

Формування пропозицій щодо внесення змін до законодавства або інших процедур з метою усунення бар'єрів для інвестування

Досудове вирішення суперечок та діяльність консультативних органів при районних державних адміністраціях та міських радах

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретичні основи регіонального розвитку	2	0,3
2	Тема 2 Основи інвестування регіонального розвитку та його фінансове забезпечення	3	0,4
3	Тема 3. Організаційна та інституційна основа для залучення інвестицій на регіональному (обласному/республіканському) та місцевому рівнях	3	0,4
4	Тема 4. Підготовка продукту для інвестицій	2	0,3
5	Тема 5. Маркетинг території та цільовий пошук інвесторів	2	0,3
6	Тема 6. Обслуговування та пост-інвестиційне супроводження інвесторів	2	0,3
	Разом	14	2

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади інвестування регіонального розвитку

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

ПЛАН

1. Сутність та основні теорії регіонального розвитку.
2. Критерії та показники оцінки й аналізу регіонального розвитку.
3. Проблеми регіонального розвитку та класифікація проблемних регіонів.
4. Сутність та причини виникнення диспропорцій у регіональному розвитку.
5. Моніторинг територій з особливим статусом.

Питання для контролю знань

1. Визначення регіонального розвитку в економічній літературі.
2. Що є об'єктами, суб'єктами і метою політики регіонального розвитку?
3. Еволюція наукових досліджень проблем регіонального розвитку.
4. Провідні наукові школи з дослідження динаміки та проблем регіонального розвитку.
5. Класифікація та зміст основних теорій регіонального зростання та розвитку.
6. Неокласичні теорії регіонального зростання та розвитку.
7. Теорії кумулятивного зростання та розвитку.
8. Сучасні теорії регіонального зростання та розвитку.
9. Основні чинники регіонального розвитку.
10. Сутність та відмінність понять регіональне зростання та регіональний розвиток.
11. Кількісні показники регіонального розвитку та їх зміст.
12. Якісні показники регіонального розвитку та їх зміст.
13. Критерії регіонального розвитку в сучасних умовах.
14. Економічні критерії регіонального розвитку.

15. Соціальні критерії регіонального розвитку.
16. Показники оцінки ефективності регіонального розвитку.
17. Зовнішні та внутрішні фактори, що призводять до проблем у соціально-економічному розвитку регіонів.
18. Сутність поняття «проблемний регіон».
19. Класифікація проблемних регіонів.
20. Характерні ознаки та підходи щодо визначення депресивних територій.
21. Моніторинг депресивних територій.
22. Типологізація проблемних територій. Відсталі та кризові регіони в національній економіці.
23. Особливості моніторингу відсталих та кризових регіонів.
24. Нерівномірність соціально-економічного розвитку регіонів та система показників, що її характеризують.
25. Сутність поняття «регіональні соціально-економічні диспропорції».
26. Критерії визначення диспропорційності регіонального розвитку.
27. Нормативно-правові основи регулювання соціально-економічних диспропорцій на регіональному рівні.
28. Оцінка регіональних диспропорцій в національній економіці України.
29. Види територій зі спеціальним статусом.
30. Особливості моніторингу територій зі спеціальним статусом.
31. Спеціальні економічні зони та території пріоритетного розвитку.
32. Аналіз показників функціонування територій зі спеціальним статусом.
33. Оцінка ефективності запровадження особливих бюджетних режимів на проблемних територіях та територіях з особливим статусом.
34. Які головні завдання політики регіонального розвитку в Україні?

35. Перелічить основні напрями і принципи реалізації політики регіонального розвитку в Україні.

36. Державний фонд регіонального розвитку: структура, функції, підпорядкованість <http://dfrt.minregion.gov.ua>

Публікації для обговорення

1. Регіональний розвиток, як альтернатива «буксуючим реформам» [Електронний ресурс] . Режим доступу: <http://platforma-msb.org/regionalnyj-rozvytok-yak-alternatyva-buksuyuchym-reformam/>

2. Ткачук, А. Ф. Латвія: довга дорога реформ. Робочі записки / Анатолій Ткачук. – К. : К.І.С., 2015. – 56 с.

3. Ткачук, А. Ф. Естонія: місцеве самоврядування. Робочі записки / Анатолій Ткачук. – К. : К.І.С., 2015. – 48 с.

Тести

1.1. Регіональний розвиток – це:

1. Підвищення потенціалу території з орієнтацією на соціальні пріоритети при забезпеченні природно-господарської та структурної збалансованості, зміцнення внутрішньо- та міжрегіональних зв'язків.

2. Прискорення соціально-економічного розвитку регіонів при активізації структурних зрушень, розробки і впровадження нових форм і методів управління регіональним розвитком.

3. Дослідження економічних процесів в їх взаємозв'язку, що складаються під впливом об'єктивних економічних законів і факторів суб'єктивного характеру на певній території;

4. Визначення позитивних і негативних факторів і кількісний вимір їх впливу, узагальнення досвіду і прийняття оптимальних управлінських рішень.

1.2. Регіональне управління – це:

1. Вид управлінської діяльності по плануванню та регулюванню соціально-економічних процесів на території регіонів, які характеризуються не лише територіальною єдністю, а поєднанням соціальних і економічних процесів, сукупністю умов відтворювальної діяльності.

2. Координація місцевих органів управління відтворювальних процесів в регіоні з метою досягнення їх збалансованого розвитку.

3. Невід’ємна складова політики держави, спрямована на організацію території країни відповідно до державної стратегії розвитку.

1.3. Яке з визначень регіональної політики пов’язане з регіонально-цілісним підходом?

1. Направлена на підвищення життєвого рівня населення регіонів країни на основі якісного покращення використання ресурсного потенціалу регіонів, принципово нових підходів до розвитку їхніх продуктивних сил, докорінної зміни екологічної ситуації.

2. Сфера діяльності з управління економічним, соціальним і політичним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, що пов’язана з взаємовідносинами між державою і районами, а також районів між собою.

3. Сфера діяльності з управління політичним, економічним, соціальним і екологічним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, яка відображає як взаємовідносини між державою і регіонами, так і регіонів між собою.

4. Має сприяти ефективнішому досягненню головних економічних, соціальних та екологічних цілей розвитку держави завдяки використанню закономірностей і факторів територіального поділу праці й регіонального комплексотворення.

1.4. Об’єктивними передумовами регіональної політики є:

1. Структурна неоднорідність простору країни в природно-географічному, ресурсному, економічному, соціальному, етнічному і політичному аспектах.

2. Економічна, політична і соціальна неоднорідність регіонів, їх інтересів і особливостей.

3. Різноманітність внутрішнього потенціалу регіонів для соціально-економічного зростання територій і держави в цілому.

4. Неоднорідність інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів.

1.5. Яке з визначень регіональної політики відображає сутність концепції сталого розвитку регіонів?

1. Система цілей і дій, що спрямовані на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів, яка

реалізується за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій.

2. З одного боку, чітко опрацьована в законодавчому аспекті практична діяльність держави в усіх регіонах країни, а з другого, – соціально-економічна політика, здійснювана на базі загальнодержавного законодавства самими регіонами для досягнення тих чи інших регіональних і місцевих цілей і завдань.

3. Забезпечує органічну взаємоув'язку між собою усього комплексу загальнодержавних і місцевих інтересів, спрямованих в кінцевому результаті на повноцінний і рівномірний розвиток регіонів.

4. Сфера діяльності з управління політичним, економічним, соціальним і екологічним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, яка відображає як взаємовідносини між державою і регіонами, так і регіонів між собою.

1.6. Виділіть визначення регіональної політики в глобалізаційному контексті.

1. Важливий елемент загальнонаціональної стратегії, за допомогою якого можна активізувати внутрішні потенціали регіонів для соціально-економічного зростання територій і держави в цілому.

2. Універсальний засіб ефективного використання внутрішніх регіональних резервів, чого важко досягти за допомогою галузевих методів управління.

3. Діяльність з планування та регулювання соціально-економічних процесів на території регіонів, які характеризуються не лише територіальною єдністю, а поєднанням соціальних і економічних процесів.

4. Діяльність держави, спрямована на адміністративно-економічну оптимізацію регіональної структури країни та відносин між центром і територіями з метою забезпечення збалансованого розвитку за рахунок максимально ефективного використання внутрішніх і заохочення зовнішніх ресурсів в умовах глобалізації міжнародної економіки.

1.7. Проблема суб'єктивізації регіональної політики – це:

1. Проблема представництва інтересів населення в органах законодавчої та представницької влади різних рівнів.

2. Проблема реалізації інтересів регіону через владні виконавчі структури.

3. Проблема формування центральних органів законодавчої і виконавчої влади, органів регіонального управління та місцевого самоврядування.

4. Проблема розширення суб'єктної бази регіональної політики.

1.8. Основною метою державної регіональної політики України на сучасному етапі згідно з Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року визначено:

1. Створення умов, що дадуть змогу регіонам повністю реалізувати наявний потенціал, зробити максимальний внесок у національну економіку, здобути конкурентні переваги на зовнішньому ринку.

2. Розв'язання проблеми низької інвестиційної привабливості регіонів та інноваційної активності в них.

3. Подолання нерозвинутої виробничої та соціальної інфраструктури і зменшення регіональних диспропорцій у сфері соціально-економічного розвитку регіонів.

4. Зміцнення міжрегіональних зв'язків та впровадження раціонального використання людського потенціалу.

1.9. Суб'єктами регіональної політики є:

1. Окремі посадові особи (наприклад, Президент України).

2. Верховна Рада України як найвищий у державі законодавчий орган.

3. Органи державної виконавчої влади всіх рівнів, органи місцевого самоврядування.

4. Окремі юридичні особи (установи, організації і підприємства), громадські організації.

1.10. До об'єктів регіональної політики відносяться:

1. Весь спектр соціально-економічних процесів, що відбуваються на конкретній території.

2. Люди, природа і всі суспільні інститути.

3. Виробничі (насамперед підприємство як первинна ланка суспільного поділу праці), соціальні (насамперед – людина як представник соціуму, родини, етносу).

4. Грошово-фінансові процеси, що протікають в регіоні.

1.11. Стратегічними завданнями регіональної політики є:

1. Підвищення конкурентоспроможності регіонів та зміцнення їхнього ресурсного потенціалу.
2. Забезпечення розвитку людських ресурсів.
3. Розвиток міжрегіонального співробітництва.
4. Забезпечення єдності економічного простору на всій території держави.

1.12. Що не відноситься до генералізованих цілей, властивих регіональній політиці практично всім без винятку країнам, що її реалізують?

1. Створення і зміцнення єдиного економічного простору і забезпечення економічних, соціальних, правових й організаційних основ державності.
2. Відносне вирівнювання умов соціально-економічного розвитку регіонів.
3. Пріоритетний розвиток регіонів, що мають особливо важливе стратегічне значення для держави.
4. Максимальне використання трудових ресурсних особливостей регіонів.

1.13. В Концепції державної регіональної політики сформульовані такі основоположні принципи її здійснення.

1. Конституційність та законність.
2. Забезпечення єдності економічного простору на всій території держави, її грошово-кредитної, податкової, митної, бюджетної систем.
3. Поєднання процесів централізації та децентралізації влади, гармонізація загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів.
4. Диференційованість надання державної підтримки регіонам відповідно до територіального розташування.

1.14. Регіональне управління економічними процесами – це:

1. Скоординований вплив регіональних органів влади на відтворювальні процеси в регіоні з метою забезпечення збалансованого розвитку території й поліпшення на цій основі якості життя населення.

2. Управління регіоном як цілісною, складною системою з відповідними в ній соціально-політичними й економічними процесами, наявними об'єктами та суб'єктами управління.

3. Процес зміцнення господарського потенціалу регіону.

4. Вплив регіональних органів влади на розширення процесів роздержавлення об'єктів комунальної власності.

1.15. До цілей регіонального управління економічними процесами відносять:

1. Оптимальний територіальний розподіл праці та виробництво необхідних видів продукції і бажаних обсягів у регіональному і загальнодержавному аспектах.

2. Задоволення життєвих інтересів і потреб мешканців регіону шляхом реалізації ефективних управлінських рішень.

3. Подолання регіональних диспропорцій у сфері соціально-економічного розвитку регіонів, виробничої та соціальної інфраструктури.

4. Зміцнення міжрегіональних зв'язків та впровадження раціонального використання людського потенціалу регіону.

1.16. Державна регіональна політика має спрямовуватися насамперед на розв'язання таких проблем:

1. Низька інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна активність.

2. Слабкі міжрегіональні зв'язки.

3. Зростання регіональних диспропорцій у сфері соціально-економічного розвитку регіонів, нерозвинута виробнича та соціальна інфраструктура.

4. Всі відповіді вірні.

1.17. Сутність регіональних інтересів полягає:

1. В зацікавленості у стабільному відтворенні та примноженні соціального, природно-ресурсного, демографічного потенціалу регіону.

2. В зацікавленості розвитку процесів децентралізації державного управління та регулювання.

3. В зацікавленості різкого скорочення державної власності та формування потужного приватного сектору господарювання.

4. В зацікавленості значного розширення планомірного розміщення продуктивних сил по території регіону.

1.18. Виділіть актуальні проблеми регіональної політики України:

1. Розвиток прикордонних областей держави, які часто характеризуються низьким економічним розвитком внаслідок свого периферійного положення.

2. Підтримка державою створення та функціонування єврорегіонів, як об'єднань територіальних громад та органів влади сусідніх держав.

3. Подолання міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій.

4. Законодавча неврегульованість правового статусу адміністративно-командних одиниць, порядку вирішення питань у сфері адміністративно-територіального устрою.

Практичне завдання

Завдання 1. Заповніть таблиці.

Таблиця 1 - Державна підтримка розвитку територій, поточний рік

№ з/п	Назва державної програми	Головний розпорядник бюджетних коштів	Сума, млн грн

Таблиця 2 - Розподіл державного фонду регіонального розвитку за регіонами

Регіон	2017		2018		2019		...	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%

Завдання 2. Побудуйте 3-4 схеми класифікації регіонів у зарубіжних країнах, наприклад, типи регіонів в індустріально розвинених країнах Європи, класифікація Марінеллі-Рішієрі (Marineili-Ricchieri), класифікація Тоши (Toschi), класифікація Вітлєсі (Whittlesey), класифікація Хаггета (Haggett), класифікація Фремона (Fremont), класифікація Лі Донні (Li Dormi), класифікація

Мейера (Meuer). Розгляньте детально одну з них, поясніть сутність виділених видів регіонів (*на вибір*).

Додаткова література для вивчення теми

1. Закон України «Про засади державної регіональної політики» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
3. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
4. Соціально-економічний розвиток регіонів <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=623456f5-53d8-48e7-9236-1c519222d4bd&tag=Sotsialno-ekonomichniiRozvitokRegioniv>
5. Закон України «Про державне прогнозування та розробку програм економічного та соціального розвитку України» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
6. Нечаєва І.А. Вплив металургійної галузі на сталий розвиток промислового регіону / І.А. Нечаєва // Забезпечення сталого розвитку економіки промислового регіону на основі інноваційних моделей управління : монографія / за ред. проф. П.В. Гудзя, Л.О. Кримської. - Запоріжжя: ЗНТУ, 2013. – С. 96 – 120.

ТЕМА 2 ОСНОВИ ІНВЕСТИВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА ЙОГО ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ПЛАН

1. Інвестиційний потенціал та інвестиційна привабливість регіону.
2. Державне управління інвестиційним процесом в регіоні.
3. Аналіз та оцінка основних джерел інвестицій в економічний розвиток регіону.
4. Аналіз динаміки та структури капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал.
5. Аналіз динаміки та структури прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.

6. Оцінка та аналіз фінансового потенціалу регіону.
7. Аналіз системи фінансового забезпечення регіону.
8. Аналіз структури доходів та витрат регіону.
9. Аналіз фінансової самодостатності регіону.

Питання для контролю знань

1. Сутність та зміст понять «інвестиційний потенціал регіону», «інвестиційна привабливість регіону», «інвестиційний клімат в регіоні», «інвестиційний імідж регіону».
2. Оцінка обсягів та структури інвестиційного потенціалу регіону.
3. Суб'єкти регіональної інвестиційної діяльності.
3. Аналіз потенційних інвестиційних можливостей в розрізі окремих суб'єктів регіональної інвестиційної діяльності.
4. Регіональний інвестиційний менеджмент. Роль органів державної влади щодо підвищення інвестиційного клімату, інвестиційного іміджу, інвестиційної привабливості регіону.
5. Способи оцінки конкретних заходів органів державної влади щодо підвищення ефективності управління інвестиційним процесом в регіоні.
6. Аналіз ефективності стимулюючих заходів держави щодо активізації інвестиційних процесів в регіоні.
7. Регіональні інвестиційні програми, їх завдання та перелік основних показників. Оцінка та аналіз виконання регіональних інвестиційних програм.
8. Джерела інвестиційних коштів в регіоні. Оцінка та аналіз структури джерел інвестиційних коштів в регіоні.
9. Об'єкти інвестиційної діяльності.
10. Аналіз структури інвестицій в розрізі об'єктів інвестиційної діяльності.
11. Оцінка ефективності інвестицій в розрізі окремих джерел. Оцінка та аналіз обсягів та структури державних та недержавних інвестицій.
12. Оцінка обсягів амортизаційних нарахувань як потенційного джерела інвестицій в економічний розвиток регіону.
13. Сутність та відмінність понять «капітальні інвестиції» та «інвестиції в основний капітал».

14. Оцінка та аналіз динаміки капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал в регіоні.
15. Аналіз структури капітальних інвестицій та інвестицій в основний капітал в регіоні за окремими джерелами фінансування: державні інвестиції, недержавні інвестиції, кошти населення.
16. Аналіз обсягів та структури інвестицій за напрямками та видами економічної діяльності.
17. Аналіз обсягів та структури інвестицій в житлове будівництво та в розвиток об'єктів соціальної інфраструктури.
18. Оцінка інвестиційної привабливості регіону для іноземних інвесторів.
19. Оцінка обсягів та аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій в економіку регіону.
20. Аналіз обсягів прямих іноземних інвестицій за країнами походження.
21. Аналіз структури прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності та в розрізі окремих населених пунктів регіону.
22. Сутність понять «фінансовий потенціал регіону», «регіональні фінанси» та «фінансові ресурси регіону».
23. Оцінка фінансового потенціалу та обсягу фінансових ресурсів регіону.
24. Аналіз структури фінансового потенціалу регіону.
25. Аналіз показників динаміки фінансового потенціалу та фінансових ресурсів регіону.
26. Комплексна оцінка фінансового стану регіону.
27. Джерела фінансових ресурсів регіону та їх оцінка.
28. Аналіз структури фінансового забезпечення регіону (державний бюджет, місцеві бюджети територіальних одиниць регіону різного рівня).
29. Аналіз зведеного бюджету регіону.
30. Аналіз ролі місцевих бюджетів у фінансовому забезпеченні регіонального розвитку.
31. Баланс фінансових ресурсів регіону.
32. Аналіз структури доходів регіону.

33. Оцінка та аналіз бюджетних ресурсів регіону в розрізі окремих джерел надходжень.
34. Оцінка рівня фінансової самостійності регіону.
35. Аналіз структури та ролі позабюджетних фондів у забезпеченні регіонального розвитку.
36. Аналіз структури надходжень коштів від іноземних інвесторів та оцінка їх ролі у вирішенні проблем регіонального розвитку.
37. Аналіз інших джерел фінансових ресурсів регіону (кошти населення, фінансові ресурси підприємств та організацій, кредитні ресурси, трансферти).
38. Аналіз структури видатків регіону за напрямками.
39. Аналіз структури видатків на забезпечення регіонального економічного розвитку.
40. Аналіз структури видатків на здійснення власних та делегованих повноважень.
41. Поняття фінансової автономії та фінансової самодостатності регіону.
42. Оцінка рівня фінансової самостійності регіону.
43. Аналіз податкоспроможності регіону.
44. Аналіз вертикальних та горизонтальних дисбалансів на регіональному рівні.
45. Аналіз обсягів та структури міжбюджетних відносин на регіональному рівні.

Питання для обговорення

Відповіді обґрунтуйте прикладами та проілюструйте цифрами

1. Розкрийте зміст понять «інвестиційний потенціал регіону», «інвестиційний клімат в регіоні», «інвестиційний імідж регіону» та «інвестиційна привабливість регіону». У чому полягає їх відмінність?
2. Хто може виступати у якості суб'єкта інвестиційної діяльності в регіоні?
3. Що являє собою регіональний інвестиційний менеджмент?

4. В чому полягає роль органів державної влади щодо стимулювання інвестиційної діяльності в регіоні?
5. Наведіть перелік основних показників регіональних інвестиційних програм.
6. За рахунок яких джерел можуть формуватися інвестиційні кошти в регіоні?
7. За допомогою яких показників можна здійснити оцінку ефективності інвестицій?
8. Чи можуть використовуватись на інвестиційні потреби амортизаційні відрахування?
9. Що таке «капітальні інвестиції» та «інвестиції в основний капітал»?
10. Які види інвестицій підпадають під поняття «прямі іноземні інвестиції»?
11. Від чого залежить динаміка прямих іноземних інвестицій?
12. Що являє собою структура прямих іноземних інвестицій?
13. Що являє собою «фінансовий потенціал регіону»? За допомогою яких показників здійснюється оцінка фінансового потенціалу регіону?
14. Які джерела формування фінансових ресурсів регіону?
15. Що являє собою структура фінансового потенціалу регіону?
16. Які існують джерела фінансових ресурсів регіону?
17. Що являє собою зведений бюджет регіону?
18. Яка роль місцевих бюджетів у фінансовому забезпеченні регіонального розвитку?
19. Які складові включаються до балансу фінансових ресурсів регіону?
20. Як оцінити фінансову самостійність регіону?
21. Як впливають на фінансовий стан регіону прямі іноземні інвестиції?
22. Що таке власні і делеговані повноваження?
23. Як Ви розумієте поняття фінансової автономії?
24. Що таке податкоспроможність регіону?

25. Чим відрізняються вертикальні та горизонтальні дисбаланси?

Дайте визначення наступних понять

Інвестиції - ...	Державна регіональна
Інвестицій в основний капітал	фінансова політика – ...
- ...	Дотація вирівнювання – ...
Інвестиційна діяльність -...	Коефіцієнт вирівнювання - ...
Інвестиційна привабливість	Місцевий бюджет – ...
регіону - ...	Міжбюджетні відносини - ...
Інвестиційний імідж - ...	Міжбюджетні трансферти -
Інвестиційний клімат - ...	...
Інвестиційний потенціал	Нормативи відрахувань до
регіону - ...	місцевих бюджетів
Капітальні інвестиції - ...	загальнодержавних податків -
Пряма інвестиція –...	...
Баланс фінансових ресурсів - ...	Податкоспроможність
Вертикальні фіскальні	території - ...
дисбаланси - ...	Фінанси регіону (регіональні
Горизонтальний фіскальний	фінанси) – ...
дисбаланс - ...	Фінансова база регіонів - ...

Додаткова література для вивчення теми

1. Конституція України
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про інноваційну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
3. Закон України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проєктів за принципом «єдиного вікна»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-17>
4. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
5. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері передачі технологій»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16>

6. Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5205-17>

7. Нечаєва І.А. Регіональні аспекти іноземних інвестицій / І.А. Нечаєва // Збірник наукових праць «Економіка: проблеми теорії та практики»: Випуск 158. - Дніпропетровськ: ДНУ, 2002. - С.152-156.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ОБЛАСНОМУ/РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ

ПЛАН

1. Огляд національного законодавства, що регулює інвестиційну діяльність
2. Головні нормативно-правові документи, якими регламентується інвестиційна діяльність на регіональному та місцевому рівнях
3. Стратегія залучення інвестицій
4. Програма залучення інвестицій
5. Ключові елементи інфраструктури залучення інвестицій
6. Функції та повноваження місцевих та регіональних органів влади у сфері залучення інвестицій та можливі моделі взаємодії
7. Співробітництво з регіональними центрами Державного агентства з інвестицій та національних проєктів
8. Стимули та пільги для інвесторів, які надаються згідно із українським законодавством.
9. Прямі іноземні інвестиції: їхня сутність, класифікація, типи та тенденції
10. Ключові завдання органів державної влади із залучення ПІІ

Питання для контролю знань

1. Особливості регулювання інвестиційної діяльності в Україні (огляд національного законодавства).

2. Нормативно-правові документи, якими регламентується інвестиційна діяльність на регіональному та місцевому рівнях
3. Стратегія та програми залучення інвестицій
4. Огляд ключових елементів інфраструктури залучення інвестицій
5. Елементи організаційної та інституційної бази для залучення ПІІ на національному рівні
6. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України *InvestUkraine*
7. Регіональні центри з інвестицій та розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України
8. Завдання та функції міських та обласних агентств із залучення інвестицій
9. Огляд ключових елементів інфраструктури залучення інвестицій на місцевому рівні
10. Державні, громадські та приватні організації, які сприяють залученню ПІІ на національному та регіональному рівнях
11. Функції та повноваження місцевих та регіональних органів влади у сфері залучення інвестицій та можливі моделі взаємодії
12. Принципи розбудови ефективного співробітництва з регіональними центрами Державного агентства з інвестицій та національних проектів
13. Система підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів задіяних у сфері залучення прямих іноземних інвестицій
14. Огляд стимулів та пільг для інвесторів, які надаються згідно із українським законодавством
15. Визначення та сутність ПІІ.
16. Тенденції ПІІ
17. Мотиви ПІІ та їхні оптимальні типи для регіону
18. Позитивний ефект для регіону від залучення ПІІ
19. Процес прийняття інвестором рішення щодо вибору місця розташування для ведення бізнесу

Завдання 1. Заповніть таблиці, здійсніть аналіз та зробіть висновки

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Завдання 2. Проаналізуйте статистичні дані про обсяги інвестицій в Україні (табл. *доповність станом на дату складання*). Підрахуйте темпи приросту (зменшення) інвестицій у %.

Таблиця 1 - Динаміка обсягів прямих іноземних та капітальних інвестицій в Україні

Роки	Обсяги інвестицій					
	прямих іноземних в Україну, млн. дол. США	темпи приросту (зменшення), %	прямих іноземних з України, млн. дол. США	темпи приросту (зменшення), %	капітальних, млн. грн.	темпи приросту (зменшення), %
1999	3281,8		98,5		17552 ²	
2000	3875,0		170,3		23629 ²	
2001	4555,3		155,7		32573 ²	
2002	5471,8		144,3		46563	
2003	6794,4		166,0		59899	
2004	9047,0		198,6		89314	
2005	16890,0		219,5		111174	
2006	21607,3		243,3		148972	
2007	29542,7		6196,6		222679	
2008	35616,4		6203,1		272074	
2009	38992,9		5760,5		192878	
2010 ¹	45370,0		6402,8		180576	
2011 ¹	48197,6		6435,4		241286	
2012 ¹	51705,3		6568,1		273256	
2013 ¹	53704,0		6702,9		249873	
2014 ¹	40725,4		6456,2		219420	
2015 ¹	36154,5		6315,2		273116	
2016 ¹	37655,5		6340,6		359216	
2017 ¹						
2018 ¹						
2019 ¹						

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, за 2014–2016 рр. – також без частини зони проведення антитерористичної операції).

² в 1999-2001 роках наведені обсяги інвестицій в основний капітал.

Зробіть висновок про динаміку обсягів інвестицій в Україні в ХХ ст., вказавши:

- роки, коли приріст інвестицій був найвищим: прямих іноземних інвестицій в Україну; прямих іноземних інвестицій з України;

капітальних інвестицій;

б) роки, коли приріст інвестицій був негативним:

прямих іноземних інвестицій в Україну;

прямих іноземних інвестицій з України;

капітальних інвестицій;

в) вплив на інвестиційні процеси в Україні того факту, що Автономна Республіка Крим, м. Севастополь та частина Донбасу є тимчасово окупованими територіями.

Поясніть причини виявлених особливостей динаміки обсягів інвестицій в Україні (усно).

Завдання 3. Заповнити таблицю

Таблиця 1 - Перелік державних інвестиційних проектів

Найменування проекту	Відповідальний орган, який направив проект	Строки розроблення (реалізації) проекту, рік початку і завершення	Загальна вартість проекту, тис.грн.	Потреба коштів для завершення реалізації проекту, всього	Потреба коштів на рік		
					2017	2018	2019

Завдання 4. Складіть таблиці та побудуйте відповідні графіки:

а) Динаміка кількісного та відсоткового росту проектів, які реалізуються на засадах державно-приватного партнерства (ДПП), в 2012-2019 рр.;

б) Структурний аналіз кількості проектів, які реалізуються на засадах ДПП, в 2012-2019 роках;

в) Сфери реалізації проектів концесії у 2012-2019 роках (у вигляді кругових схем за роками, %).

Додаткова література для вивчення теми

1. ЗАКОН УКРАЇНИ Про засади державної регіональної політики <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

2. ЗАКОН УКРАЇНИ від 01.07.2010 № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

3. Постанова КМУ від 11.04.2011 № 384 «Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-2011-п>

4. Постанова КМУ від 17.03.2011 № 279 «Про затвердження Порядку надання державної підтримки здійсненню державно-приватного партнерства» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/279-2011-п>

5. Закон України «Про концесію» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-14>

Змістовий модуль 2. Управління процесом інвестування регіонального розвитку

ТЕМА 4. ПІДГОТОВКА ПРОДУКТУ ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙ

ПЛАН

1. Принцип ідентифікації та відбору пріоритетних земельних ділянок та об'єктів нерухомості для залучення інвестицій
2. Проведення попереднього юридичного та технічного обстеження земельних ділянок та майнових комплексів, що пропонуються для реалізації інвестиційних проєктів
3. Земельні процедури у процесі підготовки ділянок для інвестицій
4. Індустріальні парки та промислові зони: механізм створення та моделі діяльності

Питання для контролю знань

1. Основні принцип ідентифікації та відбору пріоритетних земельних ділянок та об'єктів нерухомості для залучення інвестицій.
2. Процедура та етапи проведення попереднього юридичного та технічного обстеження земельних ділянок та майнових комплексів, що пропонуються для реалізації інвестиційних проєктів.
3. Огляд земельних процедур у процесі підготовки ділянок для інвестицій.
4. Індустріальні парки та промислові зони: механізм створення та моделі діяльності.

5. Роль індустріальних парків у залученні інвестицій.
6. Головні положення Закону України «Про індустріальні парки».
7. Механізм створення індустріальних парків.
8. Практичні аспекти створення індустріальних парків та промислових зон.

Практичне завдання

Завдання 1. Заповніть таблиці та зробіть висновки

Таблиця 1 - Інвестиційні парки України, кількість за роками та в розрізі регіонів

Регіон	Кількість індустріальних парків							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Разом								

Таблиця 2 - Інвестиційні парки України, включені до Реєстру індустріальних парків

Кількість індустріальних парків	Роки							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
- включені до Реєстру індустріальних парків								
- не включені до Реєстру індустріальних парків								
Разом								

Таблиця 3 - Право власності на земельні ділянки, на яких створено індустріальні парки

	Форма власності			
	державна	приватна	комунальна	змішана
Кількість індустріальних парків				

Завдання 2. З позиції інвестиційної привабливості складіть набір вимог, переваги та недоліки наступних типів об'єктів нерухомості:

- земельні ділянки типу «Грінфілд»;
- майнові комплекси типу «Браунфілд».

Завдання 3. Опишіть особливості та етапи проведення процедури *Due diligence*. Проведіть аудит земельної ділянки, використовуючи процедуру *Due diligence*.

Додаткова література для вивчення теми

1. Закон України Про засади державної регіональної політики
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
2. Закон України Про індустриальні парки
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>
3. Закон України «Про концесію»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-14>
4. Закон України «Про загальні принципи створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>
5. Земельний кодекс України
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

ТЕМА 5. МАРКЕТИНГ ТЕРИТОРІЇ ТА ЦІЛЬОВИЙ ПОШУК ІНВЕСТИРІВ

ПЛАН

1. Маркетингового плану як елемент стратегії залучення інвестицій
2. Маркетингові інструменти, які доступні на регіональному та місцевому рівнях
3. Інформація про інвестиційні можливості міста та області
4. Цільовий пошук інвесторів (Таргетинг)

Питання для контролю знань

1. Підготовка маркетингового плану на основі стратегії залучення інвестицій

2. Огляд маркетингових інструментів, які доступні на регіональному та місцевому рівнях
3. Інвестиційний паспорт
4. Галузеві огляди
5. Дорожня карта інвестора
6. Каталог пропозицій інвестиційної нерухомості
7. Інвестиційний портал
8. Он-лайн база даних пропозицій інвестиційної нерухомості
9. Зв'язки з громадськістю (PR, піар) та розповсюдження інформації про інвестиційні можливості за допомогою ресурсів мережі Інтернет
10. Просування інформації про інвестиційні можливості міста та області на спеціалізованих заходах в Україні та за кордоном
11. Головні принципи цільового пошуку інвесторів
12. Створення та ведення бази даних потенційних інвесторів, регулярний моніторинг та оновлення
13. Застосування спеціалізованого програмного забезпечення та Інтернет-ресурсів для цільового пошуку інвесторів
14. Підготовка та розсилання спеціально розроблених пропозицій «цільовій» групі потенційних інвесторів

Практичне завдання

Завдання 1. Складіть мінімально необхідний комплекс маркетингових заходів щодо залучення інвесторів в регіон.

Завдання 2. Складіть перелік вимог до якісної інвестиційної пропозиції.

Додаткова література для вивчення теми

1. Інвестиційний паспорт Запорізької області
<http://www.zoda.gov.ua/article/2313/investitsiynyi-pasport-zaporizkoji-oblasti.html>
2. Інвестиційний портал Запорізької області
<http://www.investment.zoda.gov.ua/uk>
3. Український інвестиційний портал
www.investinukraine.com.ua
4. Посібник із залучення інвестицій
<https://sambirrada.gov.ua/wp-content/uploads/2016/04/pos-zal-inv.pdf>

ТЕМА 6. ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ПОСТ-ІНВЕСТИЦІЙНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ІНВЕСТОРІВ

ПЛАН

1. Обробка запитів інвесторів
2. Організація візитів потенційних інвесторів та проведення переговорів
3. Єдине інвестиційне вікно
4. Реєстрація іноземних інвестицій
5. Підбор персоналу та отримання дозволів на працевлаштування іноземців.
6. Пошук субпідрядників та потенційних партнерів
7. Елементи пост-інвестиційного супроводження. Опитування інвесторів у регіоні.
8. Усунення бар'єрів для інвестування та формування пропозицій щодо внесення змін до законодавства.
9. Діяльність консультативних органів при районних державних адміністраціях та міських радах в питаннях досудового вирішення суперечок з інвестування.

Питання для контролю знань

1. Особливості та процедура обробки запитів інвесторів.
2. Організація візитів потенційних інвесторів та проведення переговорів.
3. Принципи роботи Єдиного інвестиційного вікна.
4. Процедура реєстрації іноземних інвестицій.
5. Допомога у підборі персоналу та в отриманні дозволів на працевлаштування іноземців.
6. Особливості пошуку субпідрядників та потенційних партнерів в інвестиційній сфері.
7. Ключові елементи пост-інвестиційного супроводження.
8. Етапи проведення щорічного опитування інвесторів у регіоні.
9. Формування пропозицій щодо внесення змін до законодавства або інших процедур з метою усунення бар'єрів для інвестування

10. Досудове вирішення суперечок та діяльність консультативних органів при районних державних адміністраціях та міських радах

Практичне завдання

Завдання 1. Складіть перелік факторів, які необхідно враховувати для успішної обробки запитів інвесторів.

Завдання 2. Складіть перелік критеріїв, які потрібно враховувати у процесі пошуку потенційних субпідрядників та партнерів для інвесторів.

Завдання 3. Заповніть таблицю

Таблиця 1 - Організація візитів потенційних інвесторів та проведення переговорів

Рекомендації щодо проведення візиту	Рекомендації щодо проведення переговорів

Завдання 4. Заповніть таблицю

Таблиця 2 - Інструменти досудового вирішення суперечок з інвесторами

№	Інструмент	Структура	Задачі
1.	Комісія зі сприяння у досудовому врегулюванні суперечок з інвесторами:	1.1 Консультативно-дорадчі органи при Президенті України 1.2. Консультативно-дорадчі органи виконавчої влади	
1.1	Консультативно-дорадчі органи при Президенті України	1.1.1... 1.1.2... ...	
1.2	Консультативно-дорадчі органи виконавчої влади	1.1.1... 1.1.2... ...	
2.	Рада вітчизняних та іноземних інвесторів	2.1... 2.2... ...	

Додаткова література для вивчення теми

1. Як залучати прямі іноземні інвестиції. Практичний посібник для українських міст та районів
https://regionet.org.ua/files/02_How_to_attract_FDI_-_UA.pdf
2. Набір інструментів інвестиційного продвиження
http://regionet.org.ua/files/How_to_attract_foreign_investments_WB_2011_ru.pdf
3. Посібник із залучення інвестицій
<https://sambirrada.gov.ua/wp-content/uploads/2016/04/pos-zal-inv.pdf>

5. Методи контролю

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв'язання завдань, тестування.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни;
- інформування здобувачів вищої освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація здобувачів вищої освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів вищої освіти і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті здобувачами вищої освіти у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни “Інвестування регіонального розвитку» застосовується поточний рейтинговий контроль знань здобувачів вищої освіти. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у НУЗП порядком, за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувач вищої освіти має право скласти їх

індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- відвідування лекційних та семінарських занять;
- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях;
- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання;
- виконання одного з вибірових завдань для самостійного опрацювання;
- участь в конференціях та олімпіадах.

Контроль систематичності та активності роботи здобувача вищої освіти протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань здобувачів вищої освіти при обговоренні питань семінарських занять.

Критерії оцінювання: активність здобувачів вищої освіти в обговоренні питань семінарів вимірюється середнім значенням одержаних впродовж семестру оцінок.

Результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти вносяться до заліково-екзаменаційної відомості.

Рейтинговий контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями).

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До заліково-екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Залік проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором здобувача вищої освіти.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий модулі.

№ п/ п	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів								
		Робота на лекції	Активна участь у дискусії	Презентація	Практичні заняття			Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Разом
					Присутність	Опанування практичними навичками	Тестовий контроль			
1	Змістовий модуль 1 (3 лекц., 3 практ. зан.)	3	9	15	3	15	15	20	20	100
	Тема 1.	1	3	5	1	5	5			20
	Тема 2.	1	3	5	1	5	5			20
	Тема 3.	1	3	5	1	5	5			20
	Контрольна робота							20		20
	Індивідуальне завдання								20	20
2	Змістовий модуль 2 (3 лекц., 3 практ. зан.)	3	9	15	3	15	15	20	20	100
	Тема 4.	1	3	5	1	5	5			20
	Тема 5.	1	3	5	1	5	5			20
	Тема 6.	1	3	5	1	5	5			20
	Контрольна робота							20		20
	Індивідуальне завдання								20	20
	Разом	6	18	30	6	30	30	40	40	200/2 =100

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Рубіжний контроль 1					
T1	T2	T3	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	
20	20	20	20	20	100

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Рубіжний контроль 2					
T4	T5	T6	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	
20	20	20	20	20	100

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до проведення семінарських та практичних занять з дисципліни «Інвестування регіонального розвитку» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки бакалавр галузі знань 28 "Публічне управління та адміністрування" спеціальності 281 "Публічне

управління та адміністрування" / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2020. – 43 с.

2. Методичні вказівки до виконання самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Інвестування регіонального розвитку» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки бакалавр галузі знань 28 *"Публічне управління та адміністрування"* спеціальності 281 *"Публічне управління та адміністрування" / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2020. – 24 с.*

3. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Інвестування регіонального розвитку» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою підготовки бакалавр галузі знань 28 *"Публічне управління та адміністрування"* спеціальності 281 *"Публічне управління та адміністрування" / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2020. – 35 с.*

8. Рекомендована література

Основна:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 47, ст.646 [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

2. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19 березня 1996 р. // Закон України. // — 1997. — Т. 10. — С 111-118.

3. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів" // Відомості Верховної Ради (ВВР) // - 2015 - № 25 - ст.188.

4. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій" № 1390-VIII від 31 травня 2016 р. - Київ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-19>

5. Петухова О. М. Інвестування / О. М. Петухова. – К: ЦУЛ, 2018. – 336 с.

6. Інвестування : підручник / Л.О. Омелянович, О.В. Веретенникова, О.Ю. Руденок, Д.В. Фірсов ; за ред. Л.О. Омелянович. — К. : Знання, 2012. — 278 с.

7. Сазонець І. Л. Інвестування. Підручник. / І. Л. Сазонець, В. А. Федорова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

8. Небава М. І. Управління регіональним розвитком [Електронний ресурс] / М. І. Небава, Л. М. Ткачук // Електронний навчальний посібник – Режим доступу до ресурсу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/.

Додаткова:

1. Петкова Л. Муніципальні інвестиції та кредити. Навчальний посібник / Л. Петкова, В. Проскурін. – Київ, 2006.- 158 с.

2. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с.

3. Ткачук А. Ф. Місцевий та регіональний розвиток. Участь громадян у місцевому розвитку. Практичний посібник для практичних людей / Анатолій Ткачук. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2012. – 144 с.

4. Державне регулювання інвестиційної діяльності / навч. посібник / Укл. М. А. Слатвінський. – Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2014. – 198 с.

5. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. / І. Ю. Матюшенко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 396 с.

6. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс]]. Режим доступу: <https://surdp.eu/Attraction-of-investments>

7. Методологія планування регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс] . Режим доступу: http://www.if.gov.ua/files/1%20МЕТОДОЛОГ_Я%20ПЛАНУВАННЯ%20РЕГ_ОНАЛЬНОГО%20РОЗВИТКУ.pdf

8. Нечаєва І.А. Інвестиційний потенціал регіону: економічна сутність, структура та фактори впливу / І. А. Нечаєва, А. М. Джейлан // Кримський економічний вісник: Науковий журнал. – Сімферополь : ГО «Наукове об'єднання “Economics”», 2013, № 6 (07). – ч.ІІ. – С.38-41.

9. Нечаєва І.А. Кількісні та якісні параметри (показники) оцінки економічного потенціалу регіону // Трансформація економічного потенціалу промислового регіону: проблеми, пріоритети, механізми реалізації: монографія/ за ред. проф. П. В. Гудзя. – Запоріжжя: ЗНТУ. 2015. - 171 с. С.8-18.

10. Iryna Nechayeva (2019) “Analysis of state and development of industrial infrastructure in Zaporizhzhya region”, Roczniki Ekonomiczne KPSW w Bydgoszczy Roczniki Ekonomiczne Vol. 12 , pp. 137-150, available at: <http://kpsw.edu.pl/nauka-i-rozwoj/roczniki-ekonomiczne-kpsw/roczniki-ekonomiczne-nr-12>

11. Нечаєва І. А. Оцінка прозорості та відкритості комунального підприємства (установи, організації) як запорука ефективного використання місцевих фінансів і територіального розвитку. *Проблеми економіки*. 2020. №2. С. 265–273. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-2-265-273>

12. Нечаєва І. А., Лавріненко В. О. Сучасний стан інвестування в економіку запорізького регіону в контексті зміцнення його соціально-економічної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 24. С. 152–158. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.24.152.

9. Інформаційні ресурси

1. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua>

2. Геопортал адміністративно-територіального устрою. – Режим доступу: <http://atu.minregion.gov.ua>

3. Децентралізація влади. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua>

4. Угода мерів. – Режим доступу: http://www.uhodameriv.eu/index_uk.html

5. Громадська рада при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: <http://www.minregion.org.ua/index.php?lang=uk>

6. РМАР. Відкрите просторове планування. – Режим доступу: <http://pmap.minregion.gov.ua/index.php?r=map%2Findex&typeAto=region>

7. Євроінтеграційний портал <https://eu-ua.org>